

ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΜΠΟΥΕΝΟΣ ΑΥΡЭС

Το Μπουένος Άγρες θεωρείται σήμερα η κυρία μουσική μητρόπολις της νοτιού Αμερικής. Όλες οι πληροφορίες που έχουμε μαρτυρούν ότι η άργεντινή πρωτεύουσα μπορεί, όσον αφορά το πλήθος και την ποιότητα της κατ' έτος προσφερομένης μουσικής να μετρηθεί με όλα τα μεγάλα παλιά μουσικά κέντρα της Ευρώπης. Άπαντα τα είδη της μουσικής αντιπροσωπεύονται από εξαιρετικούς έρμηνευτές, εκ των οποίων ως πρώτο άξιζει η αναφερθή το «Theatro Colon», μία λυρική σκηνή παγκοσμίου φήμης η οποία στα πενήντα χρόνια της ύπαρξής της φιλοξένησε κατά καιρούς τους διασημότερους τραγουδιστές, και διευθυντές όρχηστρας όπως ο Weingartner, ο Nikisch, ο Klemperer, ο Clemens Kraus, ο Toscanini, ο Furtwängler, ο Busch, ο Böhm, ο Karajan και άλλοι. Το ρεπερτόριο του είναι τεράστιο, και περιλαμβάνει όπες όλων των εποχών και όλων των τεχνοτροπιών. Ίδιαίτερους αξιοσημείωτες είναι η επιτυχία που παρουσιάζουν τα σύγχρονα μελοδράματα. Έτσι χροιάθηκε παραδείγματος χάριν να επαναληφθή ο «Wozzeck» του Alban Berg—ό οποίος βέβαια δεν άνηκε στις μάλλον εύκολονόητες μουσικοδραματικές σκηνικές δημιουργίες—μετά την λαμπρά πρό τριετίας «πρώτη» σε μία σειρά λαϊκών παραστάσεων για να Ικανοποιηθή το ενδιαφέρον της μεγάλης μάζας του κοινού.

Το «Theatro Colon» δίνει κατά το διάστημα της σαζιζόν από τον Μάιο έως τον Νοέμβριο περίπου 120 παραστάσεις μελοδραμάτων, και άλλες 40 κατά τους θερινούς μήνες σε ένα μεγάλο υπαίθριο θέατρο,

Τόν τομέα της συμφωνικής μουσικής μοιράζονται πέντε μεγάλες συμφωνικές όρχηστρες. Η όρχηστρα του «Theatro Colon», η κρατική συμφωνική όρχηστρα, η συμφωνική όρχηστρα της πόλεως του Μπουένος Άγρες, η κρατική όρχηστρα της ραδιοφωνίας, και τέλος η συμφωνική όρχηστρα των νέων, εις την οποίαν νεαροί μουσικοί με ταλέντο κάνουν την πράξη τους για να μπορούν άργότερα να εισέλθουν σε μία από τις τέσσερις ήδη αναφερθείσες όρχηστρες.

Στά καθήκοντα αυτών των πέντε όπό το κράτους και της πόλεως συντηρουμένων όρχηστρών υπάγεται και η όποχρέωσις εκτός των τακτικών συναυλιών στο Μπουένος Άγρες να ταξιδεύουν κατά περιόδους εις το έσωτερικό της χώρας, για να μπορούσούν να δώσουν την ευκαιρία και στους κατοίκους των άπομακρορυσμένων έπαρχιακών πόλεων ν' άκούσουν καλή μουσική.

Ό κατά μέσον όρον άριθμός των συμφωνικών συναυλιών στο Μπουένος Άγρες άνήλθα κατά τό έτος αυτό στο σβαστό όψης των 130. Αυτό διανεμημένο εις τους έπτά μήνας της σαζιζόν σημαίνει τέσσερις έως πέντε συναυλίες την έβδομάδα. Πόσο μεγάλο είναι τό ενδιαφέρον του κοινού γι' αυτά τά κοντσέρτα άποδεικνύεται από τό γεγονός ότι οι τεράστιες αίθουσες 2.000—4.000 θέσεων είναι πάντα πλήρεις.

Ίδιαίτερα πρέπει να τονισθή ότι τό ένα τρίτον των συναυλιών αυτών δίδεται δωρεάν για τό μορσήν τά της παρακολούθησι και η μεγάλη μάζα του κοινού. Νά τα προγράμματα είναι εξαιρετικά ποικίλα. Μία ξεχωριστή

θέση σ' αυτά κατέχει η σύγχρονη μουσική. Ό άριθμός των πρώτων εκτελέσεων είναι έκπληκτικός, άλλα εκπληκτικότερη άκόμη είναι η κατανόησις που δίδουν τό κοινό της άργεντινής πρωτεύουσας άπέναντι αυτών άκριβώς των έργων. Άν και τό πλείστον των μαθησών των συναυλιών τούτων φέρει διεθνή όνόματα, και βρίσκονται άπλωδώς ως φιλοξενούμενοι εις τό Μπουένος Άγρες, έχει και η χώρα να επιδείξει μερικούς διαπρεπείς μουσικούς όρχηστρας όπως ο Hector Panizza, ο Ferruccio Calusio, ο Juan José Castro, και ο νεαρός Carlos F. Cillario.

Φαίνεται σχεδόν άπίστευτο όταν διαβάσουμε ότι τά κοντσέρτα μουσικής δωματίου δέν ύστερον διόλου σε άριθμό από τις συμφωνικές συναυλίες. Καί έδώ τό κράτος με την ώραία πρωτοβουλία του δίνει την κυρία ώθησι, γιατί οι περισσότεροι κύκλοι συναυλιών μουσικής δωματίου που προσφέρονται κατ' έτος όργανωμένοι από την «Direccion General de Cultura» του ύπουργείου Παιδείας η οποία για τό σκοπόν αυτών άγκαζάρε τά καλύτερα συγκροτήματα του είδους αυτού που διαθέτει η χώρα, και αυτά τό κοντσέρτα έχουν έλευθερά είσοδο.

Πραγματικά άπειρον είναι τό πλήθος των ρεσιτάλ ζένων και ένοπιών καλλιτεχνών. Στο Μπουένος Άγρες μπορούν δίστημοι καλλιτέχναι να δώσουν όχι μόνον ένα κοντσέρτο, άλλα μία δλόκληρη σειρά από 4 ή 6 βραδείς σε μία έβδομάδα ή έντός 14 ημερών, και να είναι συγχρόνως άπολυτάς βέλους ότι οι μεγάλες αίθουσες με τις άρκετές χιλιάδες θέσεις θα είναι υπερχρήσιμες.

Κοντά στο κράτος, τό όποιον, όπως είδαμε, σ' αυτήν την χώρα άναδεικνύεται σάν ένας μοναδικός Μαικήνας της μουσικής, όπάρχει άκόμη μία μεγάλη σειρά ιδιωτικών μουσικών συλλόγων που η συμβολή τους στην μουσική εξέλιξη της Άργεντινής δέν είναι λιγώτερο άξιόπροςέκτη όπως π.χ. η «Asociación amigos de la musica» η οποία έχει μία περίφημη δική της όρχηστρα, και τά κοντσέρτα της διακρίνονται για την πρωτοτυπία των προγραμμάτων τους, διοργανώνει συμφωνικές συναυλίες καθώς και κοντσέρτα μουσικής δωματίου ως επί τό πλείστον με την συμμετοχή όνομαστών ζένων καλλιτεχνών. Τό 1954 φιλοξένησε τον Paul Hindemith ό όποιος διήθουσε ένα κύκλο συναυλιών έν μέρει με έργα του.

Μεγάλη δραστηριότητα άναπτύσσει και η πρό όλιγων μόλις έτών Ίδρυσις «Sociedad de Conciertos de Cámara» η οποία προπαθεί κυρίως να γνωρίση στο κοινό τά ως τώρα μη παιχθέντα έργα της κλασσικής και της σύγχρονης μουσικής δωματίου.

Πολυάριθμους φίλους και όπαθούς έχει η «Agrupación nueva musica» τά κοντσέρτα της οποίας προπαθνίζουσ όχεδόν άποκλειστικώς την δωδεκάφθογγη μουσική. Ίθώνων νοός, ο Juan Carlo Paz ένας φανατικός θιασώτης του Schönberg.

Ό άρχιαιότερος ιδιωτικός μουσικός σύλλογος της Άργεντινής είναι η «Asociación Wagneriana» που στην έποχή της δόξης της άριθμούσε πολλές χιλιάδες μελών. Καί αυτός έπίσης όργανώνει καθ' έβδομάδα κοντσέρτα συμφωνικής και μουσικής δωματίου, τά προγράμματα

του όμως μένου περισσότερο προσηλωμένα στο πατροπαράδοτο σχήμα της κλασικερωμαντικής μουσικής. Το «Mozarteum argentino» βρίσκεται σε άμεση σχέση με το «Mozarteum» του Σάλτσμπουργκ, και θεωρεί ως κύριο σκοπό του την διάδοση της μουσικής του Μότσαρτ.

Τέλος, πρέπει ν' αναφερθώ ακόμη και το υπό το έ-ξαιρετό Ειεννέζου μουσικού Wilhelm Graetzer Ιδρυθέν «Collegium musicum» του Μπουένος Άγιρες το οποίο με τις ύποδειγματικές του έρμηνείες έργων μουσικής διατάτου της εποχής του μπαρόκ απέκτησε ένα μεγάλο κύκλο ακροατών.

Αν ληφθί υπ' όψιν ότι η Άργεντινή είναι ένα νέο ακόμη κράτος, και ως εκ τούτου ο πολιτισμός της δέν σπληνίζεται σε κανενός είδους παράδοση τότε πρέπει να συμπεράνουμε, κρίνοντας από την έντατική καλλιέργεια της μουσικής υπό του κράτους και των Ιδιωτικών οργανώσεων, όπως αυτή σέκειται εκεί, ότι ο Άργεντινός δέν θεωρεί την μουσική σάν μία περιττή πολυτέλεια αλλά σάν μία αναγκαία καθημερινή πνευματική τροφή. Ας σημειώσω την διαπίστωση ατήη οί κάτοικοι ώριμωμενών ευρωπαϊκών κρατών μέ παλαιό Ιστορικό παρελθόν πού τόσο συχνά έφεχνον ότι η μουσική άποτελεί ένα τών κυριωτέρων παραγόντων του πολιτισμού της έποχής μας.

ΜΟΝΤΕΒΙΔΕΟ

Θά άδικοόσαμε το Μοντεβίδεο το οποίο σήμερα άριθμεί περί τούς 750.000 κατοίκους, άν θέλαμε να συγκρίνουμε την μουσική κίνησή του μέ εκείνη του Μπουένος Άγιρες, μίας πόλεως 3.000.000 κατοίκων. Πάντως το άσυνήθιστα ζωηρό ένδιαφέρον πού έπιδεικνύεται ο πληθυσμός της πρωτεύουσής της Ούρουγουάης εις τās μουσικές εκδηλώσεις κάθε είδους, όπως και τά άρκετά σημαντικά ποσά πού εροδεύει έτησίως το κράτος για μουσικούς σκοπούς, άποδεικνύουν ότι και εις ατήην τήν μικρή χώρα της Νοτίου Άμερικής η μουσική χαιρεί ιδιαίτερας έκτίμησης, και η σημασία της ως έκπολιτιστικού μέσου αναγνωρίζεται πλήρως. Στο Μοντεβίδεο διατίθενται για συναυλίες δύο ώρισιότατα θέατρα. Το θέατρον της πόλεως (Theatro Solls), και το κρατικών θέατρον (Sodre) και τά δύο άνω τών 2.000 θέσεων. Το πρώτον θά εορτάσει εφέτος την έκονταετηρίδα του, το άλλο μόλις άνεκαινήθη και εφοδιάσθηκε μέ όλα τά σύγχρονα τεχνικά μέσα. Το κρατικό θέατρο έχει μία συμφωνική όρχήστρα άποτελούμένη από έκαστο μέλη, μία χορωδία και μπαλλέττο και προπαρασκευάζεται για νά δίνη καθ' έλα το έτος μελοδραματικές παραστάσεις, διότι ώς τώρα περιορίζοντο να παίζουν όπερες μόνο σε μία ώριωμένη χρονική περίοδο.

Συμφωνικές συναυλίες γίνονται μία φορά τήν έβδομάδα, και έπαναλαμβάνονται πάντα μέ τιμές λαϊκές. Και έδω εις τά προγράμματα η σύγχρονη μουσική κατέχει μία δεσπόζουσα θέση. Η κρατική όρχήστρα του Μοντεβίδεο διακρίνεται για τήν ύποδειγματική πειθαρχία, τήν βιρτουόζικη τεχνική, και τήν μεγάλη ήχητική εύαισθησία της. Ιδιότητες τις όποιες κατ' άρχην όφείλει εις τήν συστηματική παιδαγωγική εργασία του περίφημου Άργεντινού μαέστρου Juan Jose Castro πού τήν διηύθυνε επί έτη. Ο τωρινός διεθυντής της είναι ο Ίταλός Lamberto Baldi ένας επίσης εξάιτερος μουσικός μέ μεγάλη πείρα. Διά τήν έρχομένη σαίζον άναμένονται μερικοί δίσσμοι μαέστρου από τήν Εύρώπη και

τίν βορείο Άμερική. Ο άριθμός τών ρεσιτάλ έντοπίων, αλλά πού πάνταν ένδυν σολλοι είναι και έδω εξαιρετικά μεγάλος δεδομένου ότι το πλήθος τών καλλιτεχνών πού έπισκέπτονται κατ' έτος το Μπουένος Άγιρες, κατά τήν έπιστροφή τους σταματούν εις το Μοντεβίδεο και δίνουν εκεί ένα, πολλές φορές και περισσότερα κοντοεστρα. Σε όλες αυτές τις παραστάσεις είναι οι μεγάλες αθούσες και τών δύο θεάτρων πάντα πλήρεις.

Έδω θέλουμε ν' αναφερθώμέ Ιδιαίτερας σε ένα πολύ ένδιαφέρον πείραμα πού έγινε κατά τά τελευταία χρόνια, το οποίο άποδεικνύει τι μπορεί νά γίνη σε ένα τόπο για τήν ύπόθεση της μουσικής όταν ύπάρχει εις τās άρμοδιās κρατικές άρχάς ή καλή θέληση. Για νά άξιοποιηθί η άναμφισβήτητη μουσικότης και η άγάπη για τήν μουσική του λαού, έπροτενε ο Ειεννέζος Dr Kurt Pahlm, καθηγητής της Ιστορίας της μουσικής εις το πανεπιστήμιον, και διεθυντής τών δημοτικών χορωδιών του Μοντεβίδεο, το 1949 εις τών τότε ύπουργόν της παιδείας, νά δοθί διά της Ιδρύσεως χορωδιών εις όλα τά μέρη της χώρας στους ανθρώπους πάσης κοινωνικής τάξεως ή εκαιρία να συμμετάσχουν ένέργως εις τήν καλλιέργεια της μουσικής. Η πρότασις έπεδοκιμάσθη πλήρως υπό του ύπουργού και μήςωσ με τήν βοήθεια τών σχετικών κρατικών έπιχορηγήσεων νά πραγματοποιηθί άμέσως. Η χώρα έμοιράσθη εις τέσσαρες ζώνες, για κάθε μία τών όποιων είναι ύπεύθυνος ένας μαέστρος. Σε κάθε πόλη, σκόμη και οις μικρότερες δημιουργήθηκαν χορωδίες. Η σύμφρασις δέν είναι μόνον άπληλαγμένη έξόδων, αλλά το κράτος διαθέτει εις τούς τραγουδιστάς τις έπίσημες άμφιέσεις τών συναυλιών και πληρώνει όλα τά έξοδα τών συχνών ταξιδίων τους εις τήν ύπειρον. Σήμερα ύπάρχουν εις τήν Ούρουγουάη άνω τών 50 καλά γυμνασμένας χορωδιών, και το ένδιαφέρον του πληθυσμού είναι γι' ατέες τόσο ζωηρό ώστε άναμένονται και νέες Ιδρύσεις. Πρό ένός έτους παρουσίασαν οι ένόμιμες χορωδίες της δυτικής ζώνης μέ 1200 τραγουδιστάς, κατά το πλείστον άπλούς χωρικούς, τών Μεσοία του Χαίντελ, και τών Οκτώβριου το 1954 έγκαίνιασαν 5000 τραγουδιστάς μέ το «Τραγουδί στην ένέλιδα» τών Hindemith - Claudel το συνέδριον τής UNESCO στο Μοντεβίδεο. Και τά δύο έργα έδόθησαν εις Ισπανικήν μετάφρασιν, αλλά μερικές τών κορυφαίων χορωδιών τραγουδοῦν τά μεγάλα έργα της χορωδιακής φιλολογίας και εις το πρωτότυπον. Οι συναυλίες τών χορωδιών άρέσουν Ιδιαίτερας εις το κοινόν και ο σύνηθής άριθμός τών άκροατών κυμαίνεται μεταξύ 2000 και 8000.

Δικαίως υπέρφησαν είναι το Μοντεβίδεο για τήν έκονταετημιά παιδική χορωδία του, πού έπιχορηγείται από τόν δήμο. Έργα της παλαιάς Ιταλικής πολυφωνικής σχολής, της κλασικής, ρομαντικής και σύγχρονης χορωδιακής μουσικής, καθώς και δημοτικά τραγούδια τών περισσότερων χωρών άποτελούν το ρεπερτόριον τών μικρών αυτών τραγουδιστών, (8-14 έτών) πού δίδουν κατ' έτος περί τās 20 συναυλίας, πάντα μέ ξεχωριστήν έπιτυχία. Ιδρυτής και διεθυντής της είναι ο άνωτέρω αναφερθείς δημογούρος της όλης χορωδιακής κίνησης του τόπου Dr Kurt Pahlm. Σ' αυτόν κυρίως και εις τήν στοργικήν μέριμνα του κράτους όφείλεται ότι η Ούρουγουάη μπορεί σήμερα νά έπιδείξει ένα πραγματικώς άξιόλογο έπίπεδο μουσικού πολιτισμού.